

אורי אבנרי חקר את הפרשה

זוהי פרשה ישראלית!

הנה אחרות מהן:

● איך זה קרה שסקידו ישראלי הפך למעשה לממשלה של איש אחד, וניהל מטעם המדינה ובשם מה עסקים גלובאליים, שקבעו את מדיניות ישראל בשתי יבשות?

● איך עלה בידי סקידו זה להיפגש לבדו עם נשיא ארצות הברית ועם סקידים אמריקאיים מרכזיים, מבלי שיהיה כסוף לביקורת מעשית כלשהי, מבלי שהממשלה תדע על פעולותיו, ומבלי שהשרים המוסמכים ידעו את כל הפרטים?

● איך הוצאו מן המישחק לא רק הסוחרים הפרטיים, שיזמו את המהלך, אלא גם המוסד, אמין וכל שאר הגופים המטפלים בדרך כלל בעניינים מסוג זה?

● איך ניתן לאיש אחד לגלגל מיליונים, מבלי שיהיה עליו סיקוח כלשהו? ובעיקר:

● מה קרה למיליונים אלה, שנעלמו מן האופק ושאישי בארצות הברית ו/או בישראל אינו יודע ברגע היכן הם?

השאלות האלה תובעות תשובה מוסמכת. לשם כך צריכה להתנהל חקירה בלתי תלויה.

אם אייטעם היתה הצדקה למינוי ועדת חקירה ממלכתית לפרשה כלשהי, הרי היא דרושה בפרשה זו.

הממשלה אינה יכולה לחקור את עצמה. ועדת החוץ והביטחון (וגם ועדת המיטען שלה לענייני מודיעין) הן בדיחות עגומות. ררושה ועדת חקירה מישפטית, שתוכל לנהל את חקירותיה (במידת הצורך) בסודיות, להזמין עדים, לגבות מהם עדות בשבועה, לחקור אותם שתי יבשות, ולהגיש לממשלה ולציבור את מסקנותיה.

כך פועלת כרגע ארצות הברית, לגבי השאלות המעניינות את האמריקאים.

כך צריכה לפעול ישראל, לגבי השאלות המעניינות את ישראל.

בעמודים אלה ייעשה נסיון להעלות רק כמה מן השאלות והתמיהות, החבויות בחומר הפרשה, ובעיקר כדוח של הסנאט האמריקאי.

את התמונה. כשאר המקומות, פשוט הועלם חלקה. למשל: כתיאור הטיסה הסודית המפורסמת לטהראן, במאי 1986, מופיעים כדוח הסנאט רק שמות הנוסעים האמריקאים. אין ברוח אף רמז לעובדה שעמירם ניר היה במיטען ושהוא בטהראן.

העוגה שהוכנה לאיראנים נאסרה בישראל. כל זה לא עניין את החוקרים האמריקאים, כי הם שאלו שאלות המעניינות את הציבור האמריקאי, כגון:

● האם שיקרו הנשיא ואנשיו לציבור האמריקאי ולקונגרס?

● האם הפרו הנשיא ואנשיו את חוקי ארצות הברית?

● האם היו הנשיא ואנשיו מוכנים לשלם לאיראנים כופר?

נפש תמות שיתרו בני ערובה?

● האם הועברו כספים מהעיסקה האיראנית לקונטרס בני קראגואה, בניגוד להחלטות הקונגרס?

כל השאלות האלה אינן מעניינות את הישראלים, גם לא כשהן מוצגות בחקירה ישראלית.

למשל:

● האם שיקרו שרים ופקידים ישראלים לציבור הישראלי ו/או האמריקאי?

בישראל מניחים הכל מראש שהשרים והפקידים משקרים בעניינים כאלה. איש אינו מתרגש מזה. ישראל אינה אמריקה.

● האם הפרו שרים ופקידים את חוקי ישראל?

בארץ, שלא כמו בארצות הברית, אין שום חוק המגביל פעולות כאלה. הממשלה אינה כפופה, למעשה, לכנסת, כי אם להיפך.

● האם היה מיקוח לשיחרור בני ערובה?

בישראל יש קונסנזוס רחב למדי האומר שבמיקוח הצורך יש להתמקח על בני ערובה ושבוים. מקובל הכלל של "ישראל ערבים זה לזה", ויש רגישות מסורתית לגורלם של שבוים יהודיים. מבחינה זו יש הברל עצום בין הגישה הישראלית לבין הגישה האמריקאית.

● האם הועברו כספים מהעיסקה האיראנית לקונטרס?

חוז ממיטען קטן, הדוגל במדיניות מוסרית, אין הציבור הישראלי מתעניין כלל בעסקים מסוג זה. מעטים מאוד מתנגדים למכירת נשק לשכירי הרב ומיטשרים פושעניים, אם הדבר מכניס כסף ומספק עבודה.

לכן כל השאלות האלה, המסעירות את ארצות הברית, אינן רלוואנטיות בישראל.

ועדת חקירה ממלכתית

ל עומת זאת יש שאלות, שהן רלוואנטיות מאוד לישראל. שאלות אלה לא נשאלו עד כה כלל, ויש להעלותן בכל החריפות.

טיסול הישראלי בפרשת איראן-קונטרס הוא מוזר ביותר.

כלי-התיקשות רשים בו מדי יום. ועדת-מיטען של הכנסת גבתה עדויות. אך איש אינו מתייחס אל הפרשה כאל פרשה ישראלית.

עוקבים אחרי החקירה האמריקאית. שואלים שאלות מוזר-אגות: האם ישפיע העניין על תדמית ישראל בעולם? האם יקלקל ארצות הברית להפוך את ישראל לשעיר-לעזאזל? האם ישפיע הדבר על יחסה של דעת-הקהל האמריקאית לישראל? האם צריכים לאפשר לאמריקאים לחקור עדים ישראלים?

בקיצור: מתייחסים לזה כאל פרשה אמריקאית, ולא כאל פרשה ישראלית.

אולם לישראל היה בפרשה זו מעמד עצמאי. זוהי פרשה ישראלית, לא סתם מאשר פרשה אמריקאית.

אולי אף יותר.

אם ככלל מטפלים אצלנו בצד הישראלי, עוסקים ברכילות ובסיכוסים אישיים. האם עמירם ניר דפק את יעקב נימרודי, או להיפך? האם שימעון פרס נגד בידידו אל שווימר, או לא?

כאשר פירסם הסנאט האמריקאי דוח בן 65 עמודים, הוציאו העיתונאים כמה צימוקים רכילותיים מתוכו. אך איש לא התעמק בדוח, איש לא בדיק את הפרטים החבוים בו, איש לא ניתח אותו כרצינות.

אולם בפרשה זו טמונה אחת השערוריות הגדולות בתולדות ישראל, ואולי הגדולה בבולן. שערוריה שאינה רק פוליטית, אלא גם כספית. היא נוגעת למיליוני דולארים.

בעמודים אלה ייעשה נסיון ראשון לשאול את השאלות הישראליות, תוך ניתוח החומר שפורסם בארצות הברית ומקורות מידע נוספים.

אין כוונת הניתוח הזה לעמוד על עצם התיפסה הפוליטית, שהיתה מונחת ביסוד הפרשה. על כך כבר נמתחה ביקורת נוקבת בשבועון זה. הניתוח הפעם יסוק רק בביצוע.

לא שער לעזאזל!

ניגוד למה שנאמר לא פעם בישראל, אין האמריקאים מעניינים כלל בצד הישראלי.

הדיבורים על הפיכת ישראל לשעיר לעזאזל הם שטות. נהפוך הוא. אמריקאים ניסו להמעיט ככל האפשר בחלק הישראלי בפרשה. איש בקונגרס האמריקאי או בבית הלכן אינו מעוניין לריב עם ישראל.

כדוח של ועדת-הסנאט, על 65 עמודיו, מוזכרת ישראל רק במקומות שלא היתה כל אפשרות להתעלם ממנה, מבלי לשבש

הרעיון שעל ניר

ואיש-אמונו של רונלד רגן (המאריין שלי"ן) מן הדוח עולה כי היחסים בין השניים — נורת' את ניר — היו כה הרוקים, עד כי לא ברור אם נורת' הפעיל את ניר, או להיפך — שמא ניר הפעיל את נורת'.

לפי הדוח, היה זה ניר שנתן לנורת' את הרעיון לגבות מן האיראנים מחיר מנופח עבור הנשק המסופק להם באמצעות ישראל, ולהעביר את הכסף פים לקונטרס במרכז אמריקה.

בגלל הרעיון הזה עלול נשיא ארצות הברית להיהרס. יתכן שצעתו בשם ניר הפיל את ניר שיאותו של רגן. בקיצור: נוצר מצב שבמעט ולא ייאמן: עמירם ניר, סקיד לא-הכי-בכיר במישרד-ראש הממשלה, הפך מאחורי הקלעים דמות בינלאומית מומדי רגה ראשונה, שניהל את המדיניות של ארצות הברית וישראלי בשתיים מן הנקודות הרי גישות ביותר בעולם, כשהוא פועל למעשה על דעת עצמו.

אלברט כיש

ריצ'ארד סיקורד

מדוע הוכנסו מסייעי הקונטרס לעיסקה האיראנית

מרכזה של הפרשה כולה עומד עמירם ניר, יועץ ראש הממשלה (הקודם והנוכחי) לענייני טרור.

הציבור מכיר את ניר רק ככתב צבאי מוכשר של הטלוויזיה, ואחרי-כך כפעיל במטה-הבחירות של שימעון פרס במפלגת-העבודה.

מכריו (ואיננו ביניהם) מעריכים אותו כאיש אחראי, רציני ובעל-עקי רזנות.

בפרשה זו מתגלים מימדים לגמרי חדשים של האיש.

מסתבר כי עמירם ניר השי-תלט בשלב מסוים על העיסקה האיראנית. טיפל בה לבדו לגמרי, נפגש לבדו עם נשיא ארצות הברית, קיים לבדו עשי-רות סגישות סודיות עם האי-שים המרכזיים המעורבים בפי-רשה.

הוא פעל בתיאום הדוק מאוד עם אוליבר נורת', פקיד המועצה האמריקאית הלאומית לביטחון כבית הלכן